

PHILOLOGICAL SCIENCES

PSEUDANGLICISMS AS A TRANSLINGUISTIC PHENOMENON OF LANGUAGE INTERFERENCE (based on italian language material)

ПСЕВДОАНГЛІЦИЗМИ ЯК ТРАНСЛІНГВІСТИЧНЕ ЯВИЩЕ МОВНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ (на матеріалі італійської мови)

Alla Bykova¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-630-0-26>

Одним із явищ мовної інтерференції є так звані псевдоангліцизми, що завдячують своїй появі тим мовцям, які мають певний рівень володіння англійською мовою і можуть більш-менш вільно оперувати її елементами, але часто неправильно їх інтерпретуючи, утворюють від них неологізми, які не мають аналогів у мові-донорі.

За визначенням, що дається в італійській енциклопедії TRECCANI **псевдоангліцизмом** називається слово чи вираз, який містить елементи англомовного походження, або які здаються такими, але насправді в англійській мові не існують; або так ще називають лексему, яка хоч і існує в англійській мові, але має в ній інше значення [1]. Контактуючи з подібними термінами, носії англійської мови їх зазвичай не розуміють, не зважаючи на те, що переважна більшість італійців, особливо з низькою компетенцією в іноземних мовах, переконані в англомовному походженні цих слів. Однією з причин цього явища може бути запозичення відповідних понять та термінів не напряму з англійської мови, а через контакти з іншими культурами.

Псевдоангліцизми виникають внаслідок неправильної інтерпретації структури чи значення іншомовного слова. Під час дослідження ми виявили три способи творення псевдоангліцизмів:

- 1) усічення;
- 2) семантична заміна (метонімія);
- 3) морфологічна композиція.

Усічення – це механізм утворення псевдоангліцизмів шляхом скорочення складних виразів до одного елемента: *social* від *social network*, *basket* від *basketball*, *push-up* від *push-up bra*, *discount* від *discount store*,

¹ Kyiv National Linguistic University, Ukraine

water від *water closet* тощо. Причина таких скорочень полягає у прагненні мовців до економії мовленнєвих зусиль. Бо якщо в англійській мові кожен із компонентів окремо може бути полісемічним, і лише у певному поєднанні вони означають конкретне поняття, то у мові-реципієнті запозичення зазвичай є моносемічним, тому немає необхідності вживати всю конструкцію, достатньо одного елемента, щоб викликати у співбесідника відповідний асоціативний зв'язок.

Візьмемо, наприклад, медійний термін *reality show*, який італійці скорочують до одного слова *reality*, прекрасно розуміючи, що йдеться про конкретний жанр телепередачі. Але такі скорочені версії є недостатньо зрозумілими для англomовних людей, тому що для них вони мають узагальнене значення і конкретно не називають поняття чи предмет. Так, середньостатистичний американець, почувши слово *reality* обирає серед наступних варіантів: «дійсність»; «істина»; «життя»; «суть»; «факт», і лише у комбінації зі словом *show* у нього складається цілісна картина даного поняття [4].

За принципом **семантичної заміни** був утворений один із найвідоміших інтернаціональних псевдоангліцизмів – слово *smoking*, що в багатьох мовах окрім англійської має значення «чоловічий вечірній жакет» [3]. В англomовній культурі цей предмет одягу називають *tuxedo* або *dinner-suit*, а *smoking* має відношення лише до дієслова *to smoke* – «палити». Ймовірно цей термін увійшов до італійської ще в XIX ст. як скорочене поняття *smoking-jacket* – «жакет, який вдягали перед виходом на перекур» [4]. Тобто тут має місце асоціативна заміна та усічення одночасно.

Інший термін *footing* – «спортивна хода» [3] був запозичений за посередництва французької і має вигляд типового англіцизму, хоча в англійській мові відповідне поняття виражене словом *jogging*, а *footing* означає «основа, опора» [4]. Оскільки йдеться про різновид спортивного бігу, що виконується повною стопою, то походження даного псевдоангліцизму можна пояснити метонімічним переносом від слова *foot* – «стопа». Варто згадати, що в останні десятиліття повторно запозичення *jogging* тепер уже напряму з англійської мови активно витісняє *footing* зі словникового складу італійської мови.

Ще один класичний приклад псевдоангліцизму – слово *autogrill*, що є поєднанням двох англійських основ *auto* «автомобіль» та *grill* «гриль; смажити». В італійській мові *autogrill* означає «місце для відпочинку автомобілістів, що знаходиться біля станцій техобслуговування транспорту» [3]. Це була комерційна назва першої мережі придорожніх ресторанів компанії *Pavesi*, які були дуже популярні в Італії у 50-х роках XX ст. [2]. Відтоді всі подібні ресторани внаслідок метонімічної заміни

стали називатися *autogrill*. В англійській мові цьому поняттю відповідають вирази: *service station, rest stop, motorway service area, motorway restaurant* [4].

Третій принцип утворення псевдоангліцизмів має **морфологічну** природу і включає афіксальний спосіб творення та основоскладання. Наприклад, складне слово *taxi-girl* сформоване із двох англійських елементів і означає «професійна партнерка по танцям для клієнтів танцювального залу, що працює за гроші» [3]. В англійській мові є схоже поняття, але позначається воно словом *taxi-dancer* [4].

Інший приклад, словосполучення *smart working*, що утворилося сполученням двох англійських слів – прикметника *smart* та герундія від дієслова *work*. В італійській мові *smart working* означає «дистанційна робота» [3], в англійській таке поєднання відсутнє, але при контакті воно могло б сприйматися англійцями як «розумова робота» на протизагагу поняттю «фізична праця». В тому контексті, в якому його вживають італійці, англословна людина скористалася б виразом *home working*.

Наведемо приклади ще кількох псевдоангліцизмів, знайдених нами під час дослідження даної теми, деякі з яких є інтернаціоналізмами:

- **Autostop** – походить від англ. *auto* «автомобіль» та *stop* «зупинити», означає «спосіб пересування, коли пасажир зупиняє попутні машини і таким чином добирається до потрібного місця». В англійській цьому поняттю відповідає слово *hitch-hiking*.

- **Bancomat** – ймовірно від *banc(a)omat(ica)* – «електронна система, яка дозволяє клієнтам банку отримувати готівку у спеціальних автоматичних апаратах / магнітна карта, яка надає доступ до такої системи». Англійський відповідник – *ATM (automatic teller machine)*.

- **Beauty case** (або *beauty*) – поєднання англійських слів *beauty* «краса» і *case* «валіза». Означає «маленька сумочка у формі валізи, в яку складають предмети догляду та косметики, необхідні для макіяжу». Англійський відповідник – *vanity case*.

- **Camping** – від *to camp* «розбивати табір». Значення в італійській мові – «місце стоянки з наметами». Англійський варіант – *camp ground, campsite*.

- **Flipper** – в італійській мові це «тип гри, в якій гравець набирає бали, маніпулюючи одним або кількома металевими кульками на ігровому полі під склом за допомогою лапок (фліперів – англ. *flippers*)». В англосаксонських країнах ця гра називається *pinball*.

- **Lifting** – буквальный переклад з англ. «підняття», в італійській означає «хірургічне усунення зморшок лица та шиї шляхом підтягнення шкіри». В англійській – *facelift*.

– **Peeling** – від англ. *to peel* «чистити від шкірки». В італійській мові означає «процедура зняття поверхневих шарів шкіри обличчя за допомогою спеціальних кремів; поглиблене очищення шкіри обличчя». В англійській – *chemical peel*.

– **Slip** – від англ. *to slip* «ковзати». Значення в італійській мові – «прилягаючі жіночі труси чи плавки зменшених розмірів». Англійські відповідники – *underpants, panties, briefs, trunks, kickers*.

– **Telefilm** – складне слово із компонентами *tele* та *film*. В італійській означає «фільм, часто із декількох серій, задуманий та реалізований спеціально для телебачення». В англійській – *TV series*.

– **Ticket** – від англ. *ticket* «білет, квитанція». В італійській – «квота, що дає право на медичну допомогу та отримання деяких ліків». В англійській – *fee for medical visit*.

– **Videoclip** – від англійських компонентів *video* «відео» та *clip* «ролик». В італійській – «коротке відео з яскравими образами, що супроводжує виконання музичного твору, має на меті рекламу виконавця». Англійський відповідник – *music video, promo* [3; 4].

Отже, як бачимо, псевдоангліцизми є продуктом творчої інтерпретації та нових комбінацій англомовного лексичного матеріалу у мові-реципієнті незалежно від мови-донора. Фактично йдеться про неологізми, які виконують дві функції: заповнюють лексичні прогалини у мові і забезпечують її експресивними і прагматично навантаженими термінами, що є привабливими для мовців. Як і всі інші мовні явища псевдоангліцизми проходять перевірку часом. Інколи вони втрачають актуальність і відходять у небуття, але переважна більшість їх активно використовується і в подальшому фіксується у словниках, збагачує мову і стає неодмінною її частиною.

Список використаних джерел:

1. Pseudoanglicismo. *Treccani Enciclopedia italiana*. URL: https://www.treccani.it/vocabolario/pseudoanglicismo_%28Neologismi%29/#:~:text=s%20.,lingua%20ha%20un%20significato%20differente (дата звернення 25.04.2023).
2. Le parole straniere più... strane. Alla scoperta degli pseudoanglicismi. *Zanichelli Dizionari più*. URL: <https://www.dizionari piu.zanichelli.it/cultura-e-attualita/linguista-errante/le-parole-straniere-piu-strane-alla-scoperta-degli-pseudoanglicismi/> (дата звернення 27.04.2023).
3. Nuovo Devoto Oli / G. Devoto e altri. 2023. Versione digitale.
4. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english>